

Briselē, 4.5.2017.
SWD(2017) 149 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

PRIEKŠLIKUMS - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko Regulu (ES) Nr. 648/2012 groza attiecībā uz tīrvērtes pienākumu, tīrvērtes pienākuma piemērošanas apturēšanu, pārskatu iesniegšanas prasībām, risku mazināšanas paņēmieniem attiecībā uz ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumiem, kuriem tīrvērti nav veicis neviens centrālais darījumu partneris, darījumu reģistru reģistrēšanu un uzraudzību un darījumu reģistru pienākumiem

{ COM(2017) 208 final }

{ SWD(2017) 148 final }

Kopsavilkums

Ietekmes novērtējums par iespējamiem grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regulā (ES) Nr. 648/2012 par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem

A. Rīcības nepieciešamība

Iemesli. Risināmā problēma

Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regula (ES) Nr. 648/2012 par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem (turpmāk "Eiropas tirgus infrastruktūras regula" jeb "ETIR") bija reakcija uz G20 valstu vadītāju apņemšanos, kas tika pausta 2009. gada septembrī, ieviest konkrētas prasības par visā pasaulē noslēgtiem ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumiem. ETIR mērķis ir samazināt sistēmisko risku, palielinot ārpusbiržas atvasināto instrumentu tirgus pārredzamību un samazinot darījumu partneru kredītrisku un operacionālo risku, kas saistīts ar ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem. Dažas no prasībām, kas ieviestas šajā nolūkā, jau tiek piemērotas, savukārt citas vēl nav spēkā. Komisijas veiktās tirgus uzraudzīšanas ietvaros gūtā un no ieinteresētajām personām un ES struktūrām un iestādēm saņemtā informācija liecina ne vien par plašu atbalstu ETIR vispārīgajiem mērķiem, bet arī par vairākām problēmām, kuru dēļ ETIR mērķus nav iespējams sasniegt visiedarbīgākajā un visefektīvākajā veidā. Tas it īpaši sakāms par i) nesamērīgajām atbilstības nodrošināšanas izmaksām, kas vairākos gadījumos pārsniedz ieguvumu no prudenciālās uzraudzības, ii) ārpusbiržas atvasināto instrumentu pozīciju un riska darījumu nepietiekamo pārredzamību un iii) tīrvērtes nepietiekamo pieejamību konkrētiem darījumu partneriem.

Šīs iniciatīvas mērķi

Ar risinājuma variantiem ir paredzēts saglabāt ar ETIR izveidoto regulējumu, tomēr vienlaikus ar tiem ir paredzēts ETIR piemērošanu padarīt iedarbīgāku un efektīvāku, palielinot noteikumu samērīgumu, palielinot ārpusbiržas atvasināto instrumentu pozīciju un riska darījumu pārredzamību un mazinot tīrvērtes pieejamību ierobežojošos faktoros. Šajā nolūkā tiek apsvērti vairāki mērķtiecīgi ETIR pielāgojumi, un tie tiek novērtēti, ņemot vērā ETIR vispārīgo mērķi – finanšu stabilitātes nodrošināšanu.

ES mēroga rīcības pievienotā vērtība

ETIR regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs. Spēkā esošo ETIR normu mērķtiecīgu pielāgošanu, kas paredzēta šajā iniciatīvā, ir iespējams veikt vienīgi ES mērogā, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pantu.

B. Risinājumi

Apsvērtie politikas risinājuma varianti (ar likumdošanu un bez tās). Vēlamais variants. Pamatojums

Šīs iniciatīvas ietvaros ir paredzēts pārskatīt spēkā esošo ETIR regulu. Līdz ar to apsvērtie risinājuma varianti attiecas uz konkrētu [tiesību] normu mērķtiecīgu pielāgošanu. Izvirzītos mērķus ir paredzēts sasniegt ar kādu no vairākiem vēlamiem politikas risinājuma variantiem, kuros:

- paredzēts jauns pensiju plānu (shēmu) mehānismu pagaidu atbrīvojums no tīrvērtes pienākuma;
- samazināts tīrvērtes pienākuma tvērums attiecībā uz nefinanšu darījumu partneriem (turpmāk "NFDP");
- ļoti mazi finanšu darījumu partneri izslēgti no tīrvērtes pienākuma tvēruma;
- atcelts atpakaļiekļaušanas (*backloading*) pienākums;
- NFDP atbrīvoti no pienākuma iesniegt pārskatus par grupas iekšējiem darījumiem;
- attiecībā uz biržā tirgotu atvasināto instrumentu darījumiem ieviests centrālo darījumu partneru pienākums iesniegt pārskatus vienpusēji;
- attiecībā uz darījumiem, kas nav biržā tirgotu atvasināto instrumentu darījumi, paredzēts finanšu darījumu partneru pienākums iesniegt pārskatus par tirdzniecību ar mazu NFDP;
- vēl vairāk saskaņoti pārskatu iesniegšanas noteikumi un procedūras un paredzēts tirdzniecības reģistru pienākums nodrošināt datu kvalitāti;
- palielināts par tirdzniecības reģistru izdarītiem ETIR prasību pārkāpumiem uzlikta soda pamatsummas maksimālais apmērs;
- precizēta mijiedarbība starp ETIR paredzētajiem saistību neizpildes pārvaldības instrumentiem un valstīs spēkā esošajām maksātnespējas tiesībām un ieviests princips, ka tīrvērtes pakalpojumi tiek sniegti ar ETIR paredzētajiem taisnīgiem, samērīgiem un nediskriminējošiem komerciāliem noteikumiem ("FRAND" princips).

Atbalsts konkrētiem risinājumiem

Ieinteresēto personu atsauksmes par ETIR darbību tika iegūtas divās Komisijas rīkotās sabiedriskās apspriešanās. Apspriešanas gaitā tika izvirzīti vairāki konkrēti jautājumi, tomēr netika izcelts neviens konkrēts politikas risinājuma variants, kas varētu tikt apsvērts. Visas ieinteresēto personu grupas puda atbalstu tam, ka tiktu palielināts noteikumu samērīgums. Liela uzmanība tika pievērsta tirdzniecības pārskatu iesniegšanai. Respondenti, galvenokārt komercsabiedrības un nozaru apvienības, lūdza mazināt pārskatu iesniegšanas prasības attiecībā uz nefinanšu darījumu partneriem. Daudzi respondenti no dažādām ieinteresēto personu

<p>kategorijām apsvēra arī to, ka divpusēja pārskatu iesniegšana būtu jāaizstāj ar vienaspusēju pārskatu iesniegšanu; šajā ietekmes novērtējumā šāds risinājuma variants tika novērtēts, taču noraidīts. Respondenti norādīja arī uz nepieciešamību ieviest atbrīvojumus no tīrvērtes un drošības rezervju izveides (<i>margining</i>) prasībām attiecībā uz darījumu partneriem, kuri nav sistēmiski svarīgi.</p> <p>Apspriešana ar dalībvalstu ekspertiem, kura notika pēcāk, aptvēra konkrētos apsvērtos politikas risinājuma variantus. Lielākā daļa dalībvalstu ekspertu atbalstīja vēlamos risinājuma variantus, kas ietverti šajā ietekmes novērtējumā.</p>
<p>C. Vēlamā risinājuma varianta ietekme.</p>
<p>Ieguvums no vēlamā risinājuma varianta (ja nav, no galvenajiem variantiem)</p> <p>Pirmkārt, ierosinātās izmaiņas samazinās atbilstības nodrošināšanas izmaksas un slogu, kam pakļauti tirgus dalībnieki, vienlaikus izvairoties no nelabvēlīgas ietekmes uz finanšu stabilitāti. No lielāka samērīguma tīrvērtes noteikumu piemērošanā iegūs NFD, jo paredzētie pasākumi labāk nodrošinās vienlīdzīgus konkurences apstākļus: augstāka robežvērtība nozīmēs, ka tīrvērtes prasības attieksies tikai uz lielākajiem NFD. Pārkalibrējot noteikumus par to, kas uzskatāms par mazu darījumu partneri, uz kuru attiektos tīrvērtes pienākums, tiks dota iespēja atvieglot slogu tiem (loti) maziem finanšu darījumu partneriem, kuriem centralizēta tīrvērtē ekonomiskā ziņā nav iespējama. Pensiju plānu mehānismi iegūs no jauna pagaidu atbrīvojuma no tīrvērtes pienākuma, pamatojoties uz to, ka līdz šim vēl nav rasts tehniski iespējams tīrvērtes risinājums. Visi darījumu partneri iegūs no dažu pārskatu iesniegšanas prasību pazemināšanas, piemēram, no atpakaļiekļaušanas pienākuma atcelšanas. Otrkārt, ārpusbiržas atvasināto instrumentu pozīciju un riska darījumu lielāka pārredzamība dos iestādēm iespēju jau agrīnā stadijā apzināt potenciālas problēmas un laikus veikt pasākumus, lai mazinātu riskus, tādējādi veicinot finanšu tirgu izturētspēju. Treškārt, uzlabota tīrvērtes pieejamība dos iespēju arī citiem tirgus dalībniekiem pārvaldīt un ierobežot savus riskus un, mazinot pēkšņu satricinājumu un komercdarbības pārtraukšanas iespējamību, veicināt to, ka mazinās svārstīgums komercdarbības attīstībā un savu darbinieku nodarbinātības garantijās.</p>
<p>Vēlamā risinājuma varianta izmaksas (ja tāda nav, galveno risinājumu izmaksas)</p> <p>Kopumā nebūs nekādu ievērojamu nozīmīgu sociālu un saimniecisku izmaksu. Paredzētā pārskatu iesniegšanas noteikumu vienkāršošana un to samērīguma palielināšana dos iespēju sasniegt ETIR mērķus, vienlaikus kopumā ievērojami samazinot administratīvo slogu, kam pakļauti darījumu partneri, uz kuriem attiecas ETIR ietvertās pārskatu iesniegšanas prasības. Gadījumos, kuros tiek apsvērta pārskatu iesniegšanas pienākumu nodošana, subjekti, kuriem jāuzņemas pārskatu iesniegšanas pienākums, turpmāk būs labāk sagatavoti šim uzdevumam un ar to saistīto apjomradīto ietaupījumu dēļ nozīmīgo izmaksu kopsumma samazināsies. Pārskatu iesniegšanas noteikumu un procedūru tālāka saskaņošana varētu, lielākais, būt saistīta ar nelielām papildu administrēšanas izmaksām īstenošanas sākumposmā, tomēr tā izraisīs efektivitātes pieaugumu un vidējā termiņā kopumā samazinās minēto slogu. Līdzīgi tam ir sagaidāms, ka prasības par to, ka tīrvērtes pakalpojumu sniegšanā jāievēro taisnīgi, samērīgi un nediskriminējoši komerciāli noteikumi, no kuriem iegūs daudzi darījumu partneri, būs saistītas tikai ar nelielām papildu administrēšanas izmaksām.</p> <p>Visu vēlamo risinājuma variantu apvienotā ietekme ir ievērojams izmaksu samazinājums. Aplēses par potenciāliem ietaupījumiem, kas aprēķināti tikai šā ietekmes novērtējuma vajadzībām, ņemot vērā visus pamatā esošos pieņēmumus, kuri izklāstīti 8. pielikumā, sniedzas no 2,3 miljardiem EUR līdz 6,9 miljardiem EUR nemainīgu (vienreizēju) izmaksu izteiksmē un no EUR 1,1 miljarda EUR līdz 2,66 miljardiem EUR darbības izmaksu izteiksmē. Vairāki ierobežojumi ietekmē šo izmaksu samazinājuma aplēšu ticamību. Pirmkārt, šīs aplēses ir spēkā tikai pašlaik. Prasības, kas būs piemērojamas pēcāk, piemēram, pakāpeniski piemērojamās prasības par drošības rezervēm, aprēķinos nav ņemtas vērā. Otrkārt, aprēķini ir balstīti uz ierobežotu apjomu datu, kuri ir publiski pieejami, un uz triviālu tirgus izpēti, kas, iespējams, nepietiekami precīzi atspoguļo iesaistīto darījumu partneru daudzveidību un specifiku. Treškārt, aprēķini ir balstīti uz pieņēmumu, ka izmaksu samazinājumi pilnā apmērā tiks nodoti tālāk galalietotājiem. Ceturtkārt, minimālo pielāgojumu izmaksas, kas saistītas, piemēram, ar <i>FRAND</i> noteikumu ieviešanu (sagaidāmā ietekme uz tīrvērtes dalībniekiem) un ar pasākumiem datu kvalitātes palielināšanai (sagaidāmā ietekme uz DR), šajā aprēķinā nav iekļautas.</p>
<p>Ietekme uz uzņēmumiem, tostarp MVU un mikrouzņēmumiem</p> <p>Uzņēmumi, MVU un mikrouzņēmumi iegūs no risinājuma variantiem, kuru mērķis ir i) samazināt regulatīvās prasības gadījumos, kad nesamērīgas atbilstības nodrošināšanas izmaksas, šķiet, pārsniedz ieguvumus no prudenciālās uzraudzības, un ii) uzlabot tīrvērtes pieejamību. Nefinanšu darījumu partneri iegūs no tīrvērtes pienākuma tvērma pielāgošanas. No pārskatu iesniegšanas prasību vienkāršošanas iegūs visi darījumu partneri, tostarp MVU. Visbeidzot, pateicoties jaunu <i>FRAND</i> principu ieviešanai, kļūs vieglāk nodrošināt tīrvērtes pieejamību daudziem darījumu partneriem.</p>
<p>Nozīmīga ietekme uz valsts budžetiem un valsts pārvaldi</p> <p>Nav. Ierosinātie grozījumi valsts budžetam un valsts pārvaldei neradīs nekādas nozīmīgas izmaksas.</p>
<p>Cita nozīmīga ietekme</p> <p>Nav.</p>

D. Turpmākie pasākumi.

Politikas pārskatīšanas termiņš

Ņemot vērā, ka ETIR prasības sāka piemērot dažādā laikā un ka dažas no tām vēl nav spēkā, ir jāveic vispārēja ETIR izvērtēšana, īpašu uzmanību pievēršot tās iedarbīgumam un efektivitātei ETIR sākotnējo mērķu sasniegšanas ziņā. Šai izvērtēšanai ir jāaptver mērķtiecīgie grozījumi, kas apsvērti šīs iniciatīvas ietvaros, un tai jānotiek vismaz 3 gadus pēc šo grozījumu piemērošanas sākumdatuma. Dažos gadījumos, it īpaši attiecībā uz pensiju plānu (shēmu) mehānismiem, ir svarīgi apzināt panākumus, kas gūti risinājumu pieejamības ziņā attiecībā uz pensiju plānu (shēmu) mehānismu veiktu pastāvīgu tīrvērti.